

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra finančního účetnictví a auditingu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2020

Eliška Vokáčová

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra finančního účetnictví a auditingu

studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Komparace výhodnosti podnikání fyzické
osoby prostřednictvím různých právních
forem z účetního a daňového pohledu**

Autor bakalářské práce:

Eliška Vokáčová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jan Molín, Ph.D.

Rok obhajoby:

2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Komparace výhodnosti podnikání fyzické osoby prostřednictvím různých právních forem z účetního a daňového pohledu“ vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.

V Praze dne 11. 6. 2020

.....

Eliška Vokáčová

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce, panu Ing. Janu Molínovi, PhD., za odborné vedení práce a veškeré cenné rady a připomínky. Dále pak své rodině za podporu při studiu.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá srovnáním výhodnosti dvou forem podnikání, a to individuálního podnikatele a společnosti s ručením omezením z právního, účetního a daňového hlediska. První část práce se zabývá právními aspekty a popisuje náročnost zahájení podnikání a rozdíly v odpovědnosti při podnikání oběma formami. Druhá část, týkající se účetnictví, se věnuje různým formám evidence hospodářských transakcí s důrazem na rozdíly mezi nimi. Z daňového hlediska se práce zaměřuje převážně na míru zdanění včetně plateb sociálního pojistného, kde v praktické části je pak počítána efektivní daňová sazba a celkové odvodové zatížení v několika variantách a za různých podmínek.

Klíčová slova

Individuální podnikatel, společnost s ručením omezeným, efektivní daňová sazba, odvodové zatížení, sociální pojistné, účet individuálního podnikatele.

Abstract

The bachelor thesis deals with comparing the advantages of two forms of business, namely an individual entrepreneur and a limited liability company from the legal, accounting and tax point of view. The first part of the thesis deals with legal aspects and describes the complexity of starting a business and the differences in responsibility in doing business in both forms. The second part concerning accounting deals with various forms of accounting for economic transactions, with an emphasis on the differences between them. From the tax point of view, the work focuses mainly on the rate of taxation, including social insurance payments, where in the practical part the effective tax rate and the total levy are calculated in several variants and under different conditions.

Key words

Individual entrepreneur, limited liability company, effective tax rate, total levy, social insurance, individual entrepreneur account.

Seznam zkratek

ČÚS – České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

NOZ – zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZDP – zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

ZOK – zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů

ZoÚ – zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Obsah

Úvod	8
1 Právní hledisko podnikání fyzické osoby	9
1.1 Definice (individuálního) podnikatele	9
1.2 Začátek podnikání	9
1.2.1 Popis společnosti s ručením omezeným	10
1.2.2 Založení společnosti s ručením omezeným	10
1.2.3 Podnikání podle živnostenského zákona	11
1.2.4 Zřízení živnosti	12
1.2.5 Srovnání	14
1.3 Ručení a odpovědnost	14
1.4 Ukončení podnikání	15
1.4.1 Zrušení a zánik s. r. o.	15
1.4.2 Zrušení živnosti.....	16
2 Účetní souvislosti	18
2.1 Formy evidence hospodářských transakcí.....	18
2.2 Rozdíly mezi účetnictvím a daňovou evidencí.....	20
2.2.1 Výdaje související se začátkem podnikání	20
2.2.2 Obchodní majetek	20
2.2.3 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek	21
2.2.4 Evidence a způsoby uplatňování výdajů.....	21
2.2.5 Opravné položky a rezervy	21
2.3 Rozdíl ve vlastním kapitálu fyzické a právnické osoby vedoucí účetnictví... 22	
2.3.1 Účet individuálního podnikatele	22
2.3.2 Vlastní kapitál právnické osoby	23

2.4 Získávání peněz z podnikání pro osobní spotřebu	25
3 Daňové hledisko	27
3.1 Základ a předmět daně	27
3.1.1 Právnícké osoby	27
3.1.2 Fyzické osoby	28
3.2 Sazba daně a solidární zvýšení daně	30
3.3 Výdaje procentem z příjmů	30
3.4 Položky odčitatelné od základu daně	31
3.5 Nezdánitelné části základu daně	31
3.6 Slevy na dani	33
3.7 Sociální pojistné	34
4 Praktická část.....	36
4.1 Varianta č. 1	37
4.2 Varianta č. 2	38
4.3 Varianta č. 3	39
4.4 Varianta č. 4	40
4.5 Varianta č. 5	41
4.6 Varianta č. 6	42
4.7 Grafické znázornění	43
Závěr.....	44
Seznam použité literatury a pramenů	46
Seznam obrázků	48

Úvod

V současné době se stále více osob vydává cestou podnikání na vlastní odpovědnost, přestože je to mnohem rizikovější, než být zaměstnancem v pracovněprávním vztahu. Důvodem, který k tomu vede, může být touha po samostatnosti, možnost realizovat své vlastní nápady nebo vidina velkého zisku.

Začínající podnikatel stojí před těžkou volbou, a to, zda podnikat jako fyzická osoba, či zvolit některou z obchodních korporací. Nejčastěji je volena společnost s ručením omezením, ať už kvůli nízkému minimálnímu základnímu kapitálu nebo omezenému ručení. Cílem této práce je tedy porovnat výhodnost podnikání fyzické osoby jako individuálního podnikatele podnikajícího podle živnostenského zákona na jedné straně a společnosti s ručením omezeným na straně druhé ze tří hledisek.

Prvním je hledisko právní, kde je blíže popsána právní úprava podnikání podle živnostenského zákona a procesy vzniku, fungování a zániku společnosti s ručením omezeným. V případě, kdy by vidina velkého zisku nebyla naplněna, je vysvětlen rozdíl v odpovědnosti, resp. ručení mezi oběma právními formami podnikání.

Druhá část je zaměřena na účetní souvislosti. Individuální podnikatel má možnost volby mezi různými formami evidence hospodářských transakcí, z čehož plynou rozdílné povinnosti, způsoby vedení a vykazování, zatímco společnost s ručením omezeným je nucena postupovat vždy podle zákona o účetnictví. Zdůrazněna jsou také určitá specifika, jako např. účet individuálního podnikatele.

Třetí část, pro podnikatele nejspíš rozhodující, se věnuje pravidlům, postupům a míře zdanění obou forem podnikání. Hlavní rozdíly jsou způsobeny skutečností, že každá z forem podléhá jiné dani z příjmů. Důležité pro tuto část je nejen daňové zatížení, ale převážně celkové odvodové zatížení, které zahrnuje i pojistné na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení.

V poslední části je názorně vypočtena efektivní daňová sazba a celkové odvodové zatížení při rozdílných základech daně a za různých podmínek.

Bakalářská práce je zpracována podle právního stavu k 30. dubnu 2020.

1 Právní hledisko podnikání fyzické osoby

1.1 Definice (individuálního) podnikatele

Podnikatel je definován v občanském zákoníku jako ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku.¹ Podnikateli jsou tedy osoby zapsané v obchodním rejstříku a dále osoby podnikající podle živnostenského nebo jiného oprávnění. Může se jednat jak o fyzické, tak o právnické osoby.

Individuálním podnikatelem myslíme fyzickou osobu. S jeho vymezením je to o něco složitější, jelikož přímou definici v zákoně nenajdeme. Můžeme si vypomoci definicí osoby samostatně výdělečně činné pro účely veřejného zdravotního pojištění. Tou se rozumí:

- osoby podnikající v zemědělství,
- osoby provozující živnost,
- osoby provozující podnikání podle zvláštních předpisů,
- osoby vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů,
- společníci veřejných obchodních společností a komplementáři komanditních společností,
- osoby vykonávající nezávislé povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů,
- osoby vykonávající činnost mandátáře na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku,
- spolupracující osoby osob samostatně výdělečně činných.²

1.2 Začátek podnikání

Na začátku každého podnikání stojí první rozhodnutí, zda podnikat jako právnická, či fyzická osoba. Pro každý typ vyplývají jiná práva a povinnosti, které ovlivní celý následující průběh podnikatelského procesu. Podnikání právnické osoby zde bude

¹ § 420 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“, „nový občanský zákoník“ nebo „NOZ“)

² Ustanovení § 5 písm. b) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

reprezentovat společnost s ručením omezeným, fyzická osoba bude podnikat podle živnostenského zákona.

1.2.1 Popis společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným (s. r. o.) je kapitálovou obchodní společností, a tedy i obchodní korporací. Všechny obchodní korporace mají právní osobnost. Jsou to samostatné subjekty, které mohou právně jednat a jsou odlišné od jejích členů (společníků). Také majetek obchodní společnosti je oddělen od majetku jejích členů. S. r. o. může mít jak více členů, tak i jen jediného.

„Všechny osoby zapsané v obchodním rejstříku jsou považovány za podnikatele. Tak platí, že každá obchodní korporace je bez ohledu na předmět své činnosti podnikatelem.“³

Podle § 132 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“), je s. r. o. společností, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění. Po splacení svého vkladu už neručí vůbec.

1.2.2 Založení společnosti s ručením omezeným

Zakládání s. r. o. má právně dvě fáze, založení a vznik. První fázi představuje uzavření společenské smlouvy, která musí být ve formě veřejné listiny (například notářského zápisu). Pokud společnost zakládá pouze jedna osoba, nejedná se o společenskou smlouvu, ale o zakladatelskou listinu. Společenská smlouva stanoví alespoň název právnické osoby, sídlo, předmět činnosti, statutární orgán a jeho první členy.⁴

Dalším krokem je vložení vkladů do společnosti. Ty mohou být peněžité, i nepeněžité. Jejich vklad spravuje společenskou smlouvou pověřený správce vkladů, kterým může být i sám zakladatel. Peněžité vklady jsou spláceny na zvláštní účet, který správce vkladů u banky zřídí. Poté správce vydá písemné prohlášení o splnění vkladové povinnosti, které se přiloží k návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Peněžité vklady musí být splaceny alespoň ze 30 %, nepeněžité 100%. Společnost nabývá vlastnická práva k předmětům vkladu až ke dni svého vzniku. Pokud společenská smlouva

³ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*. 4., upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk 2014. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-504-3

⁴ § 123 NOZ

nestanoví částku vyšší, minimální vklad do základního kapitálu je za každého člena 1 Kč.

Pokud má být předmětem činnosti společnosti podnikání, a nejen například správa vlastního majetku, která podnikáním není, musí ještě před samotným vznikem získat příslušné podnikatelské oprávnění. Má-li být podnikáním některá ze živností, je nutné, aby zakladatelé ohlásili tuto skutečnost na živnostenský úřad a splnili podmínky pro provozování dané živnosti. Právnícké osobě pak vzniká živnostenské oprávnění dnem zápisu do obchodního rejstříku.

Poslední, co je nutné udělat pro vznik společnosti, je podat návrh na zápis do obchodního rejstříku. Návrh musí být podán do šesti měsíců od založení společnosti prostřednictvím Ministerstvem spravedlnosti předepsaného formuláře v listinné nebo elektronické podobě. Návrh na zápis musí být doložen listinami o skutečnostech, které mají být do veřejného rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin v souvislosti s tímto zápisem.⁵ K řízení o návrhu na zápis je příslušný krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud osoby, již se zápis ve veřejném rejstříku týká.⁶ Zápis je proveden nejpozději do pěti pracovních dní od podání návrhu a zaplacení soudního poplatku ve výši 6 000 Kč (dle sazebníku zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích). Zákon o veřejných rejstřících také umožňuje, aby zápis do veřejného rejstříku byl za splnění určitých podmínek proveden notářem.

Proces zakládání společnosti je ukončen dnem zápisu společnosti do obchodního rejstříku, kdy společnost právně vzniká.

Dále plynou společnosti povinnosti spojené s registrací k daním. Například do 15 dnů od svého vzniku se společnost musí registrovat u správce daně k dani z příjmů právnických osob. Pokud bude společnost vykonávat úkony jako plátce daně, musí se k příslušné dani zaregistrovat do 8 dnů ode dne, kdy mu vznikla povinnost tyto úkony vykonávat.

1.2.3 Podnikání podle živnostenského zákona

Pokud se podnikatel rozhodne podnikat jako fyzická osoba, má několik možností. Ty však záleží na tom, jakou činnost chce přesně vykonávat. Podnikání může být podle živnostenského zákona (výčet takových činností je uveden v jeho přílohách), podle

⁵ § 19 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“)

⁶ § 75 zákona o veřejných rejstřících

jiných právních předpisů (například profese auditora, daňového poradce, lékaře aj.) nebo jako nezávislé povolání (např. sportovec, umělec).

Živnostenský zákon stanovuje všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Všeobecné podmínky musí splnit každý, kdo chce podle tohoto zákona podnikat. Jedná se o plnou svéprávnost a bezúhonnost. Za bezúhonného není považován ten, kdo v minulosti spáchal trestný čin v souvislosti s předmětem podnikání, o který žádá, a byl za tento trestný čin pravomocně odsouzen.

Zvláštní podmínky vyplývají z typu živnosti a jsou jimi odborná nebo jiná způsobilost. Prokazují se doklady o dosaženém vzdělání nebo absolvovanou praxí v oboru.

Živnosti jsou:

- a) ohlašovací, které při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení,
- b) koncesované, které smějí být provozovány na základě koncese.⁷

Živnosti ohlašovací se dále dělí na řemeslné, volné a vázané. Řemeslné živnosti jsou uvedeny v příloze č. 1 živnostenského zákona, vázané v příloze č. 2, volné v příloze č. 4. K získání oprávnění pro živnosti volné není potřeba prokazovat odbornou způsobilost, stačí splnit všeobecné podmínky.

Koncesované živnosti, provozované pouze na základě státního povolení, jsou vyjmenovány v příloze č. 3.

1.2.4 Zřízení živnosti

K získání živnostenského oprávnění je třeba zažádat příslušný živnostenský úřad o jeho udělení. Využívá se k tomu Jednotný registrační formulář (dále jen „JRF“) Ministerstva průmyslu a obchodu. JRF sjednocuje několik různých formulářů pro živnostenský úřad, správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu, což podnikateli velmi usnadňuje komunikaci se státní správou.

„Pomocí JRF a jeho příloh jsou možné například tato podání:

1. Ve vztahu k živnostenskému úřadu:
 - Ohlášení živnosti,
 - Žádost o koncesi,
 - Oznámení změny,
 - Žádost o zrušení živnostenského oprávnění.
2. Ve vztahu k finančnímu úřadu:

⁷ § 9 zákona č. 455/1991 Sb., Živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“)

- Přihláška k registraci pro fyzické osoby,
 - Přihláška k registraci pro právnické osoby,
 - Oznámení o změně registračních údajů,
 - Žádost o zrušení registrace.
3. Ve vztahu k České správě sociálního zabezpečení:
 - Oznámení o zahájení (ukončení) samostatné výdělečné činnosti OSVČ,
 - Přihláška k důchodovému a nemocenskému pojištění OSVČ.
 4. Ve vztahu k úřadu práce:
 - Hlášení volného pracovního místa, resp. jeho obsazení (týká se jak FO, tak PO).
 5. Ve vztahu ke zdravotní pojišťovně:
 - Oznámení pojištěnce (FO) o zahájení (ukončení) samostatné výdělečné činnosti.“⁸

Do základního Jednotného registračního formuláře o dvou stranách se vyplňují osobní údaje, adresy bydliště a sídla, údaje o odpovědném zástupci, provozovně a označí se, kterým úřadům se podává. V závislosti na oznamovaných informacích se vyplňují další přílohy, např. příloha pro správu sociálního zabezpečení, příloha o více předmětech podnikání, příloha o statutárním orgánu. Finanční úřad vyžaduje podání na tiskopisech vydávaných Ministerstvem financí, takže spolu s JRF se vyplňuje formulář přihlášky k registraci pro fyzické osoby a případně další zvláštní přílohy.

Vyplněné ohlášení spolu s jinými doklady (např. doklad prokazující odbornou způsobilost) lze podat u jakéhokoli živnostenského úřadu písemně, zaslat elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem nebo datovou schránkou, nebo lze využít Czech Point – kontaktní místa veřejné správy.

Za první ohlášení živnosti je třeba uhradit správní poplatek 1 000 Kč, za každé další 500 Kč, bez ohledu na to, zda je ohlašována jedna nebo více živností.

U ohlašovacích živností provede živnostenský úřad zápis do živnostenského rejstříku do 5 dnů od doručení ohlášení, pokud jsou splněny všechny zákonem stanovené podmínky. Oprávnění provozovat živnost vzniká dnem ohlášení.

Podat žádost o koncesi může pouze právnická osoba, nebo fyzická osoba ve funkci odpovědného zástupce právnické osoby. Doba, než živnostenský úřad rozhodne

⁸ Jednotný registrační formulář | MPO. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online] 2020. [cit. 29. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/crm-jednotny-registracni-formular/jednotny-registracni-formular---234081/>

o udělení koncese, trvá až 30 dnů. Pokud jsou splněny všechny náležitosti, zápis do živnostenského rejstříku je proveden do 5 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

1.2.5 Srovnání

Podle skutečností popsaných výše můžeme konstatovat, že osoba, která se rozhodne podnikat jako fyzická, bude mít začátek podnikání o něco jednodušší. Jediné náklady, které podnikateli v této souvislosti plynou, je správní poplatek za ohlášení živnosti. Naopak osoba, která se rozhodne pro založení s. r. o., bude muset počítat s náklady na sepsání společenské smlouvy, ověření notářem, a také poplatek za zápis do obchodního rejstříku je podstatně vyšší.

Důvodem, který může rozhodnout ve prospěch založení obchodní společnosti, může být jistá anonymita. Z obchodního jména právnické osoby nemusí být na první pohled zřejmé, kdo za podnikáním stojí, zatímco fyzická osoba vykonává činnost pod svým jménem a příjmením. Také je pravděpodobné, že na investory může působit příznivěji a důvěryhodněji spolupráce s jinou obchodní společností než s malým živnostníkem. Nicméně z údajů z obchodního rejstříku je snadné poznat, jak velká obchodní společnost je a jestli vše stojí pouze na jedné osobě nebo zda má společníků více.

1.3 Ručení a odpovědnost

V první řadě je třeba rozlišovat pojmy ručení a odpovědnost. Ručením rozumíme formu zajištění závazku v případě, kdy dlužník není schopen dostát svým závazkům vůči věřiteli a třetí osoba se zaváže tento závazek za dlužníka splnit. Ručení upravuje občanský zákoník, který mimo jiné říká, že ručitelské prohlášení musí mít písemnou formu.

Naopak odpovědnost se nevztahuje k plnění třetí osobou, ale k plnění dlužníkem samotným. Společnost za své dluhy tedy odpovídá celým svým majetkem.

V s. r. o. ručí za dluhy společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.⁹ Společníci při zakládání společnosti vkládají peněžité a nepeněžité vklady, přičemž nepeněžité musí být ke dni vzniku splaceny zcela a peněžité alespoň ze 30 %. Zbýlý nesplacený vklad mají společníci povinnost splatit

⁹ § 132 ZOK

nejpozději do 5 let od vzniku společnosti. V případě, kdy všichni společníci splatí veškeré své vklady, neručí už za dluhy společnosti vůbec. Pokud ale společnost má jen jediného společníka, je zároveň i jejím jednatelem, je třeba upozornit, že z této funkce mu plynou také určité povinnosti.

Jednatel musí jednat s péčí řádného hospodáře. Ta je definována v občanském zákoníku a v zákoně o obchodních korporacích. Jednatel musí svou funkci vykonávat s nezbytnou loajalitou a pečlivostí a musí mít potřebné znalosti. Pokud si není jistý, že funkci zvládne odpovědně vykonávat, měl by z ní odstoupit.¹⁰ Zda projeví náležitou péči se posuzuje ve srovnání s tím, jak by stejnou funkci vykonávala jiná, podobně pečlivá osoba.¹¹ Jednatel ručí za splnění povinností společnosti v případě, kdy soud rozhodne, že obchodní korporace je v úpadku a jednatel věděl nebo měl a mohl vědět, že společnosti úpadek hrozí, a přesto neučinil žádné kroky, aby úpadek odvrátil.¹² Tím porušil péči řádného hospodáře a musí uspokojit pohledávky věřitele.

Naproti tomu, podnikající fyzická osoba odpovídá za závazky celým svým majetkem, což činí z podnikání značně rizikovou činnost. Způsob, jakým může podnikatel toto riziko snížit, je uzavření pojištění profesní odpovědnosti, popř. jiného typu pojištění odpovědnosti za škodu, která při podnikání může vzniknout. Podnikatel by si také měl uvědomit, že případné dluhy, které nebude schopen splácet, mohou ovlivnit i jeho manželku nebo manžela, z důvodu existence společného jmění. Proti tomu se lze bránit uzavřením smlouvy, kde zisky a ztráty ze společnosti budou příjmem nebo výdajem jen jednoho z manželů.

Ze skutečností uvedených výše tedy vyplývá, že z hlediska ručení a odpovědnosti se jako výhodnější a méně rizikovější jeví podnikání prostřednictvím s. r. o. Ale je třeba si uvědomit, že ani to není úplně bez rizika, i v případě, kdy společníci budou mít splacené všechny vklady.

1.4 Ukončení podnikání

1.4.1 Zrušení a zánik s. r. o.

Obchodní korporace může být zrušena dvěma hlavními způsoby, a to s likvidací nebo bez likvidace. Při zrušení bez likvidace přechází jmění společnosti na právního

¹⁰ § 159 NOZ

¹¹ § 52 ZOK

¹² § 68 ZOK

nástupce. Jedná se o různé formy přeměny právnické osoby, čímž rozumíme fúzi, rozdělení nebo změnu právní formy.

S likvidací se společnost zrušuje buď dohodou společníků, nebo pokud již uplynula doba, na kterou byla společnost zřízena, nebo po dosažení účelu, kvůli kterému byla založena. Soud může zrušit korporaci z důvodů stanovených v občanském zákoníku, například pokud vyvíjí nezákonnou činnost, když statutární orgán není déle než dva roky schopný se usnášet nebo pokud společnost pozbyla všechna podnikatelská oprávnění a nemůže tak provozovat svou činnost.

Po rozhodnutí o zrušení následuje proces likvidace. Hlavním cílem likvidace je vypořádat veškeré závazky, zpeněžit majetek, uspokojit věřitele a zbytek rozdělit společníkům. K tomuto účelu je jmenován likvidátor, soudem nebo statutárním orgánem společnosti. To, že je obchodní korporace v likvidaci, se dá poznat v obchodním rejstříku, jelikož společnost musí používat za svým obchodním jménem dodatek "v likvidaci". Likvidátor oznámí věřitelům, že společnost vstoupila do likvidace a že mohou přihlásit své pohledávky. Ze zpeněženého majetku se hradí náklady likvidace, pohledávky zaměstnanců a pohledávky věřitelů. Pokud majetek nestačí na uspokojení všech věřitelů, je likvidátor povinen podat návrh na insolvenční řízení. Pokud naopak ještě nějaké finanční prostředky zbydou, jedná se o tzv. likvidační zůstatek, který se rozdělí mezi společníky v poměru, v jakém splnili své vkladové povinnosti. Likvidátor sestaví zprávu o likvidaci a po jejím skončení podá návrh na výmaz z obchodního rejstříku. Dnem výmazu společnost zaniká. Po zániku ručí společníci za dluhy společnosti do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně však v rozsahu, v jakém ručili za dobu jejího trvání.

1.4.2 Zrušení živnosti

Pokud již podnikatel nechce dále vykonávat svou živnost, může ji buď přerušit, nebo ukončit úplně. Přerušeni i žádost o zrušení stačí oznámit živnostenskému úřadu pomocí změnového listu Jednotného registračního formuláře obdobně jako při žádosti o zřízení živnostenského oprávnění. Výhodou u přerušeni je, že s rozhodnutím opět v činnosti pokračovat se nepojí žádné poplatky, zatímco při podání žádosti o nové živnostenské oprávnění ano. Pomocí změnového listu podnikatel oznámí ukončení živnosti také zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení a prostřednictvím formuláře Ministerstva financí podá žádost o zrušení registrace finančnímu úřadu.

Živnostenský úřad zruší podnikateli živnostenské oprávnění také, pokud přestane splňovat všeobecné podmínky bezúhonnosti a svéprávnosti, přestane splňovat podmínky pro udělení koncese, nastanou překážky v provozování živnosti podle § 8 živnostenského zákona, nebo na návrh správy sociálního zabezpečení, pokud neplní závazky vůči státu.¹³

Živnostenské oprávnění zaniká smrtí podnikatele, uplynutím doby, pokud bylo omezeno na dobu určitou, stanoví-li tak zvláštní právní předpis a rozhodnutím živnostenského úřadu o jeho zrušení.¹⁴

¹³ § 58 živnostenského zákona

¹⁴ § 57 živnostenského zákona

2 Účetní souvislosti

Každá osoba musí během svého podnikání určitým způsobem evidovat uskutečněné hospodářské transakce a řídit se několika právními předpisy. Těmi hlavními jsou:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoÚ“),
- vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen vyhláška č. 500),
- České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. (dále jen „ČÚS“),
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“).

2.1 Formy evidence hospodářských transakcí

Základními způsoby evidence podnikatelské činnosti jsou vedení účetnictví, daňová evidence nebo evidence příjmů a pohledávek.

Vedení účetnictví je povinné pro všechny účetní jednotky, kterými podle § 2 ZoÚ jsou:

- právnické osoby se sídlem v České republice,
- fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku,
- fyzické osoby, jejichž obrat v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok 25 mil. Kč,
- fyzické osoby, které vedou účetnictví dobrovolně,
- fyzické osoby, kterým to stanoví zvláštní právní předpis aj.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že zatímco společnost s ručením omezeným bude vždy povinna vést účetnictví, u fyzické osoby způsob evidence závisí do jisté míry na jejím vlastním rozhodnutí. Individuální podnikatel má vždy možnost vést účetnictví, není to však obecně jeho povinností. Jediné, co je povinen sledovat, je roční dosažený obrat. Vedení účetnictví je ovšem více náročné na administrativu, a také vyžaduje určité znalosti podvojného účtování, akruálního principu a účetních zákonů, popřípadě nutnost vynaložit náklady na vedení účetnictví třetí osobou.

Proto může být pro individuálního podnikatele výhodnější vedení daňové evidence, která je upravena zákonem o daních z příjmů. Smyslem daňové evidence je

zaznamenávat údaje o příjmech a výdajích a o majetku a dlužích, pro účely následného stanovení základu daně a spočítání daně z příjmů. Příjmy by měl podnikatel členit podle toho, zda se zahrnují nebo nezahrnují do základu daně. Zahrnovanými příjmy jsou takové příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů, nejsou osvobozené a nejsou zdaněné srážkovou daní. Výdaje by se měly členit podle toho, zda jsou podle zákona o daních z příjmů považovány za daňově účinné, a tedy snižují základ daně, nebo neúčinné, které ho nesnižují. Výdaji snižujícími základ daně jsou výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Majetek a dluhy se evidují prostřednictvím knih vydaných a přijatých faktur, knih ostatních pohledávek a dluhů, hmotný majetek pomocí inventárních karet, zásoby pomocí skladové evidence.

Na rozdíl od účetnictví, kde je definovaná podoba účetních výkazů, daňová evidence žádnou přesně určenou podobu nemá. Podnikatel se teoreticky může obejít bez jakéhokoli účetního softwaru a pro záznamy transakcí využít například jen Excel nebo předtištěné papírové archy, vše záleží na jeho uvážení a objemu uskutečňovaných transakcí.

Zásadním rozdílem mezi účetnictvím a daňovou evidencí je, že účetnictví je založeno na akruálním principu. „Akruální koncept předpokládá, že důsledky veškerých transakcí a skutečností, které jsou předmětem účetnictví a které se v daném účetním období uskutečnily, budou zaznamenány právě v tomto účetním období, se kterým věcně a časově souvisí, a nikoliv v okamžiku, kdy dojde k uskutečnění souvisejících peněžních toků.¹⁵ Naopak v daňové evidenci se sledují příjmy a výdaje, tedy aktuální peněžní toky a záleží pouze na okamžiku zaplacení. Další rozdíl je v nutnosti zveřejňovat výsledky hospodářské činnosti. Podnikatel, který je účetní jednotkou, se musí zařadit do jedné ze čtyř kategorií účetních jednotek podle ZoÚ, a podle toho mu pak vzniká povinnost zveřejňovat účetní výkazy v různém rozsahu ve sbírce listin obchodního rejstříku, samozřejmě tehdy, pokud je do obchodního rejstříku zapsán. Naopak daňová evidence je málo právně upravena a žádné požadavky na zveřejňování zde nejsou. Pokud se podnikatel rozhodne stát se účetní jednotkou, musí vést účetnictví alespoň po dobu 5 účetních období. Také může nastat situace, kdy bude povinen ověřovat svou účetní závěrku auditorem, což se mu při vedení daňové evidence stát nemůže. Podmínky, za kterých bude ověření auditorem nutné, jsou specifikovány v § 20 ZoÚ a jedná se o určité hodnoty aktiv, ročního úhrnu čistého obrátu a průměrného počtu zaměstnanců.

¹⁵ DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Základy účetnictví*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-892-6

V případě povinného ověření účetní závěrky auditorem by také vznikla povinnost účtovat o odložené dani, což osobě vedoucí daňovou evidenci nikdy vzniknout nemůže a ani to v pojetí evidence založené na peněžní bázi nemá logické opodstatnění.

Pokud podnikatel nechce vést účetnictví ani daňovou evidenci, má ještě třetí možnost. Tou je uplatňování paušálních výdajů podle ustanovení § 7 odst. 7 ZDP a současně zaznamenávání příjmů a pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou činností a evidence hmotného a nehmotného majetku.

2.2 Rozdíly mezi účetnictvím a daňovou evidencí

2.2.1 Výdaje související se začátkem podnikání

Prvním rozdílem mezi účetnictvím a daňovou evidencí je odlišnost v postupu a možnosti uplatňování výdajů vynaložených před začátkem podnikání, někdy také označovaných jako zřizovací výdaje. Zatímco u individuálního podnikatele uplatňujícího výdaje paušálem nelze výdaje vynaložené před začátkem podnikání nijak zohlednit, tak u podnikatele, který eviduje své výdaje jako skutečně vynaložené, umožňuje ZDP dle ustanovení § 5 odst. 7 přihlídnout k zásobám nakoupeným v roce předcházejícím před začátkem podnikání a k dalším výdajům nezbytně vynaloženým v souvislosti se zahájením činnosti. Takovými výdaji může být například poplatek za získání živnostenského oprávnění.

Podnikatel vedoucí účetnictví eviduje v počáteční rozvaze vynaložené výdaje na účtu 381 – Náklady příštích období a po otevření účetních knih rozpustí tento účet na vrub konkrétních nákladových účtů. Na rozdíl od individuálního podnikatele uplatňujícího skutečné výdaje však nemůže jako náklad započítat nakoupené zboží, jelikož to se bude evidovat na příslušných majetkových účtech upravující zásoby a vstoupí do nákladů až v okamžiku spotřeby nebo prodeje. Do konce roku 2015 byly zřizovací výdaje, které překročily částku 60 tis. Kč, považovány za nehmotný majetek a evidovaly se na účtu 011 – Zřizovací výdaje. Účetně musely být odepsány do 5 let od vzniku společnosti, daňově se odepisovaly po dobu 60 měsíců. Od roku 2016 je však kategorie těchto výdajů zrušena, a proto se zaznamenávají přímo do nákladů.

2.2.2 Obchodní majetek

Odlišnost u obchodního majetku vychází již z rozdílných definic. Zatímco obchodním majetkem právnické osoby rozumíme veškerý majetek, který právnické osobě patří, obchodní majetek fyzické osoby je definován v zákoně o daních z příjmů

jako ten majetek poplatníka, o kterém bylo nebo je účtováno, nebo který byl nebo je uveden v daňové evidenci. Proto individuální podnikatel uplatňující výdaje procentem z příjmů nebude mít žádný obchodní majetek, jelikož nesplňuje podmínku, že by o majetku účtoval nebo ho uváděl do daňové evidence. Majetek fyzické osoby je z obchodního majetku vyřazen ve chvíli, kdy je o něm účtováno, nebo kdy je uveden v daňové evidenci naposledy.

2.2.3 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Přestože u podnikatele vedoucího daňovou evidenci záleží na okamžiku příjmu a výdaje peněžních prostředků, některé situace nedovolují zaevidovat výdaj hned při jeho vynaložení. Touto situací je pořízení hmotného majetku, kdy se výdaje do daňové evidence dostanou až postupně prostřednictvím odpisů. U nehmotného majetku však toto neplatí, a dle ustanovení § 24 odst. 2 písm. zn) ZDP jsou výdaje na pořízení nehmotného majetku nebo jeho technického zhodnocení daňově uznatelným výdajem hned při pořízení. Hmotný majetek tedy odepisuje podle zákona o daních z příjmů jak poplatník vedoucí účetnictví, tak vedoucí daňovou evidenci, ale nehmotný majetek odepisuje pouze poplatník vedoucí účetnictví.

Pro vedení účetnictví je obsahové vymezení a účtování majetku upraveno v § 6 a § 7 vyhlášky č. 500 a v ČÚS 013, přičemž pravidla tam uvedená se používají také pro obsahové vymezení složek majetku v daňové evidenci. Ocenění majetku a dluhů v daňové evidenci je upraveno v ustanovení § 7b odst. 3 ZDP, v účetnictví v § 25 ZoÚ. Jak v účetnictví, tak v daňové evidenci je třeba inventarizovat majetek k poslednímu dni zdaňovacího období.

2.2.4 Evidence a způsoby uplatňování výdajů

Podnikatel vedoucí účetnictví uplatňuje v základu daně své skutečně vynaložené náklady. Může uplatnit i výdaje paušální, ale pro tyto účely vychází z evidence příjmů, tj. včetně přijatých záloh, nikoli z výnosů.

Poplatník, který nevede účetnictví, ale vede daňovou evidenci, uplatní skutečně vynaložené výdaje. Naopak paušální výdaje uplatní poplatník, který si povede pouze evidenci příjmů a pohledávek.

2.2.5 Opravné položky a rezervy

Rozdíly můžeme najít i při účtování o opravných položkách a rezervách. Účetní jednotka může v průběhu roku využívat účty pro vytváření opravných položek

k pohledávkám, zásobám, dlouhodobému hmotnému i nehmotnému majetku a zohlednit tak situaci, kdy užitná hodnota aktiva je dočasně nižší než jeho ocenění v účetnictví. „Rezervy účetní jednotka tvoří na očekávaná rizika a ztráty. Jsou určeny na krytí budoucích nákladů nebo závazků, o nichž je pravděpodobné nebo jisté, že nastanou, a tyto náklady mají věcnou a časovou souvislost s aktuálním účetním obdobím.“¹⁶ Tyto nástroje zásady opatrnosti přispívají k dosažení věrnějšího zobrazení výsledku hospodaření a finanční situace účetní jednotky.

Na druhé straně individuální podnikatel vedoucí daňovou evidenci tyto opravné položky ani rezervy využít nemůže. Současně platí, že takový podnikatel nevykazuje ani výsledek hospodaření, nýbrž „jen“ rozdíl mezi příjmy a výdaji. Co však může použít, jsou zákonné opravné položky k pohledávkám a rezervy na konkrétní účely, podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Individuální podnikatel uvede tyto opravné položky a rezervy až na konci účetního období do přiznání k dani z příjmů fyzických osob při úpravě rozdílu mezi příjmy a výdaji a do daňové evidence se tedy vůbec nepromítnou.

2.3 Rozdíl ve vlastním kapitálu fyzické a právnické osoby vedoucí účetnictví

„Má-li účetní jednotka jediného vlastníka, bude v rozvaze veškerý vlastní kapitál vykazován jako kapitál individuálního podnikatele, nejvýše bude oddělen dosažený výsledek hospodaření za uplynulé období. Jakmile má účetní jednotka více než jednoho vlastníka, je nezbytné, aby účetnictví jednotky a také výkaz rozvaha mj. poskytovala informaci o podílu každého z vlastníků na celkových vlastních zdrojích.“¹⁷

2.3.1 Účet individuálního podnikatele

Zvláštností pro fyzickou osobu vedoucí účetnictví je účet 491 – Účet individuálního podnikatele. Tento účet nelze použít u právnických osob ani v případě, kdy má společnost pouze jediného společníka. Na tomto účtu se účtují osobní vklady, včetně vkladu na začátku podnikatelské činnosti a výběrů individuálního podnikatele. Při otevírání účetních knih se na tento účet převede zisk, popřípadě ztráta za předcházející účetní období se souvztažným zápisem na účtu určeném k zaúčtování výsledku hospodaření ve schvalovacím řízení. Tento účet může mít jak pasivní, tak aktivní

¹⁶ SKÁLOVÁ, Jana. *Daně v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-832-2.

¹⁷ JANHUBA, Miloslav, Marie MÍKOVÁ, Jaroslava ROUBÍČKOVÁ a Vladimír ZELENKA. *Finanční účetnictví: obecné otázky*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-614-2

zůstatek. V účetních výkazech je vykazován v položce A.I.1. Základní kapitál. Převedený zisk nebo ztráta se účtuje odděleně na analytických účtech.¹⁸

Tento účet nahrazuje veškeré účty vlastních zdrojů. Individuální podnikatel tak nepoužívá účtové skupiny 41 – Základní kapitál a kapitálové fondy a 42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření, výše jeho základního kapitálu se nezapisuje do obchodního rejstříku a nevytváří žádné fondy.

Vklady podnikatele můžou být jak peněžní, tak nepeněžní a účtují se ve prospěch účtu 491. Jelikož individuální podnikatel nemá nárok na mzdu, výběr peněz pro osobní spotřebu snižuje vlastní kapitál. V případě převodu majetku z osobního užívání do podnikání se tento účet používá se souvztažným zápisem na vrub účtů dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Naopak při vyřazení majetku z podnikání a převodu do osobního užívání se zůstatková cena účtuje na vrub 491 a ve prospěch účtů opravek.

2.3.2 Vlastní kapitál právnické osoby

Na rozdíl od účetní jednotky fyzické osoby, právnická osoba účtuje o vlastním kapitálu na účtech skupin 41 – Základní kapitál a kapitálové fondy, 42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření a 43 – Výsledek hospodaření. Při zahájení podnikání se počáteční vklady zaúčtují ve prospěch účtu 411 – Základní kapitál, splacené vklady na vrub účtů peněžních prostředků, nesplacené peněžité vklady jako pohledávky za upsaný vlastní kapitál na vrub účtu 353 a nepeněžité vklady zejména na vrub účtů dlouhodobého majetku nebo zásob. Na účtu 411 musí být analyticky odděleno, zda byl základní kapitál vytvořený vklady, nebo zda byl vytvořen přímo nebo zprostředkovaně ze zisku a také se analyticky oddělují vklady podle jednotlivých společníků. Základní kapitál je tedy souhrnem všech peněžních prostředků a všech nepeněžních vkladů, které byly do podniku vloženy, ve výši zapsané v obchodním rejstříku. Jak již bylo uvedeno, zákon ukládá minimální výši vkladů, pro s. r. o. je to 1 Kč pro každého společníka.

Na účtu základního kapitálu se také evidují jeho změny v průběhu podnikání. Změny se zprvu při rozhodnutí valné hromady o zvýšení či případném snížení základního kapitálu zaevidují na účtu 419 – Změny základního kapitálu a tento účet je přeúčtován na účet 411 až v okamžiku provedení zápisu do obchodního rejstříku, tedy v okamžiku, kdy nastávají právní účinky.

Změny základního kapitálu jsou prakticky proveditelné interním nebo externím způsobem. Externím způsobem znamená zvýšení společníky. Možností je buď zvýšení

¹⁸ Bod 3.5.1. ČÚS č. 018 Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

vkladu stávajícími vlastníky, nebo přistoupením nových společníků. První způsob je zpravidla preferovanější, ale zvýšení peněžitými vklady je možné, až když jsou všechny předchozí peněžité vklady zcela splaceny. Druhý způsob je méně častý, jelikož stávající vlastníci většinou nechtějí rozdělovat kapitál mezi více subjektů. Interní způsob změny základního kapitálu je přesun prostředků z vlastních zdrojů společnosti. To znamená zvýšení (popřípadě snížení) z výsledku hospodaření běžného účetního období, nerozděleného zisku nebo neuhrazené ztráty minulých let nebo z vytvořených fondů. Tento způsob neovlivňuje výši vlastního kapitálu, dochází pouze ke změně jeho struktury. Při snížení základního kapitálu zákon ukládá povinnost tento záměr zveřejnit dopředu a zároveň respektovat fakt, že základní kapitál nesmí klesnout pod zákonem stanovenou hranici.

V případě nepeněžitého vkladu do společnosti může být účtováno o vkladovém ážiu, což je rozdíl mezi hodnotou znaleckého ocenění a výší vkladu společníka. Tato skutečnost se projeví na účtu 412 – Ážio.

Fondy se člení do účtových skupin podle toho, zda jsou tvořeny a doplňovány z kapitálových vkladů peněžních i nepeněžních (kapitálové fondy) nebo ze zisku (ostatní fondy).¹⁹ Ve prospěch účtu 413 – Ostatní kapitálové fondy jsou účtovány ostatní peněžní i nepeněžní vklady společníků nezvyšující základní kapitál společnosti, tzv. příplatky mimo základní kapitál, a také obdržené dary. Kdyby v současné době zákon ukládal povinnost společnosti s ručením omezeným vytvářet rezervní fond podobně jako dříve, účtoval by se přiděl do tohoto fondu ve prospěch účtu 421 – Rezervní fond. Plně v kompetenci účetní jednotky je vytváření statutárních a ostatních fondů. Povinnost přispívat do těchto fondů je stanovena ve společenské smlouvě a děje se tak ve prospěch účtů 423 – Statutární fond a 424 – Ostatní fondy.

Výsledek hospodaření po zdanění z minulého období se při otevírání účetních knih účtuje na účet 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení. Tento účet musí mít na konci roku nulový zůstatek. Zatímco individuální podnikatel přeúčtuje celý zůstatek na účet individuálního podnikatele, společnost má možností více. O rozdělení zisku, případně uhrazení ztráty, rozhoduje valná hromada. Zisk je možné použít na zvýšení základního kapitálu, pro přiděly do fondů, ze zisku lze vyplatit podíly společníkům, uhradit ztrátu předchozího období nebo nechat na účtu nerozděleného zisku do dalších let.

¹⁹ Bod 3.1.2. ČÚS č. 018 Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

2.4 Získávání peněz z podnikání pro osobní spotřebu

Jak již bylo popsáno výše, pokud bude chtít fyzická osoba vedoucí účetnictví použít peníze z podnikání pro své vlastní potřeby, použije k tomu účet individuálního podnikatele. Peněžní prostředky je možné vybírat v průběhu celého účetního období, přičemž tím dochází ke snižování vlastního kapitálu fyzické osoby. Protože fyzická osoba nemůže být sama svým vlastním zaměstnancem, jinou možnost, jak získat peníze, nemá. Jelikož se nejedná o vyplácení peněz formou mzdy, nebude účtováno a odváděno žádné pojistné na sociální pojištění.

Naopak společník v s. r. o. má možností více. První možností je vyplácet si peněžní prostředky jako příjem ze závislé činnosti ve formě mzdy v případě, kdy bude ve vlastní společnosti zaměstnaný na základě pracovněprávního vztahu, nebo ve formě odměny za výkon funkce jednatele nebo za práci společníka s. r. o., pokud bude uzavřená smlouva o výkonu funkce. Obojí je pro společnost daňově uznatelným nákladem, ovšem je třeba uvažovat povinnost odvodů pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění jak z pozice zaměstnavatele, tak z pozice zaměstnance. Vyplácenou mzdu na základě pracovní smlouvy společnost zaúčtuje na účet 521 – Mzdové náklady, ale odměnu za výkon funkce na účet 522 – Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti.

Druhou možností je výplata podílů na zisku společnosti. O rozdělení zisku po zdanění rozhoduje valná hromada. Pokud společenská smlouva neurčí jinak, je podíl na zisku splatný do 3 měsíců od chvíle, kdy valná hromada rozhodla o jeho rozdělení. Rozdělení zisku společníkům se účtuje na vrub účtu 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení a ve prospěch účtu 364 – Závazky ke společníkům při rozdělování zisku.

Na základě mezitímní účetní závěrky je také možné vyplácet zálohy na podíly na zisku. Maximální výše zálohy se vypočte jako součet výsledku hospodaření běžného účetního období, nerozděleného zisku minulých let a ostatních fondů, od kterého se odečte neuhrazená ztráta minulých let a povinný příděl do rezervního fondu.²⁰ Tato operace se účtuje na vrub účtu 432 – Zálohy na podíly na zisku a ve prospěch účtu 364. Po konci účetního období a sestavení řádné účetní závěrky dochází k vypořádání této zálohy. Pokud by bylo rozhodnuto žádné podíly nevyplácet, záloha se vrací. Podíly ani zálohy nemohou být vypláceny, pokud by tím mohlo dojít k úpadku společnosti.

²⁰ Ustanovení § 40 odst. 2 ZOK

Třetí možností je kombinace výplaty podílů na zisku a mzdy. Zaměstnání na základě pracovní smlouvy totiž poskytuje zaměstnanci mimo jiné nárok na dovolenou, nárok na vyplácení cestovních náhrad nebo možnost příspěvků od zaměstnavatele na penzijní nebo životní pojištění. Výhodnost první nebo druhé možnosti záleží na výši daňového zatížení a na odvodech na sociální a zdravotní pojištění.

Pokud by společník potřeboval v průběhu zdaňovacího období peněžní prostředky, ale nechtěl by vyplácet podíly na zisku nebo by se chtěl vyhnout sestavování mezitímní účetní závěrky, má možnost si peníze od společnosti půjčit. Taková půjčka bude mít podle názvosloví občanského zákoníku charakter zápůjčky nebo úvěru a za její poskytnutí bude společník povinen platit úrok. Zákon o daních z příjmů v § 23 odst. 7 definuje, že úrok musí být ve výši, jakou by bylo možné získat v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek mezi nespojenými osobami, jinak by musel být o rozdíl upraven základ daně. Jiná situace by byla, kdyby naopak společník chtěl půjčit společnosti. To by dle výše zmíněného ustanovení mohla být půjčka i bezúročná, jelikož by byla splněna podmínka, že věřitelem je člen obchodní korporace, který je daňovým rezidentem České republiky, a v tom případě může být sjednaná výše úroků i nižší, než by byla cena sjednaná mezi nespojenými osobami.

3 Daňové hledisko

Ať už se podnikatel rozhodne pro podnikání prostřednictvím společnosti s ručením omezeným nebo jako fyzická osoba, v obou případech bude povinný k dani z příjmů. Rozdíly však budou zásadní, ať už se jedná o různou konstrukci základu daně, jinou sazbu daně, možnosti uplatňování odpočtů a slev nebo osvobození od daně. Rozdílná bude také povinnost a výše plateb na sociální pojištění.

3.1 Základ a předmět daně

3.1.1 Právnícké osoby

Společnost s ručením omezeným jakožto právnická osoba, bude dle ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) ZDP poplatníkem daně z příjmů právnických osob. Pro určení základu daně bude vycházet z rozdílu mezi výnosy a náklady, tedy z výsledku hospodaření, a ten bude poté upravovat o položky zvyšující nebo naopak snižující na základ daně. Výsledek hospodaření musí být bez vlivu mezinárodních účetních standardů. Zdaňovacím obdobím u právnické osoby může být jak kalendářní, tak hospodářský rok.

Předmětem daně jsou veškeré příjmy z činnosti a z nakládání s majetkem.²¹ V zákoně nalezneme výčet příjmů, které nejsou předmětem daně, ale četnost jejich výskytu není moc velká, u běžných právnických osob spíše nulová. V zákoně najdeme také příjmy, které jsou předmětem daně, ale do základu daně se nepromítnou, jelikož jsou od daně osvobozeny. Až na osvobození bezúplatných příjmů nabytých dědictvím nebo odkazem se ani s takovými ale právnická osoba, na rozdíl od fyzické osoby, moc nesesetká. Do základu daně se nezahrnují příjmy, které tvoří samostatné základy daně a jsou zdaněny srážkovou daní. Jedná se například o příjmy z podílů na zisku, podílů na likvidačním zůstatku nebo vypořádacích podílů.

Obecný postup při úpravě výsledku hospodaření na základ daně můžeme shrnout takto:

- „Výsledek hospodaření před zdaněním
- - osvobozené příjmy
- - příjmy nezahrnované do základu daně (včetně samostatných základů daně)
- +/- očištění o rezervy a opravné položky, které nejsou uznány jako daňové

²¹ Ustanovení § 18 odst. 1 ZDP

- + náklady, které nejsou uznanými daňovými náklady
- +/- vyloučení zaúčtovaných položek, které se v základu daně uznávají, jen jsou-li zaplacený
- = základ daně²²

Je nutné podotknout, že dani z příjmů právnických osob bude podléhat jen samotná společnost, zatímco její společník bude sám za sebe povinen k dani z příjmů osob fyzických.

3.1.2 Fyzické osoby

Individuální podnikatel bude dle § 2 odst. 1 ZDP poplatníkem daně z příjmů fyzických osob. Předmětem této daně jsou veškeré peněžní i nepeněžní příjmy, kromě těch, které jsou vymezeny v § 3 odst. 4 ZDP. Jedná se například o úvěry a zápůjčky nebo příjmy z vypořádání společného jmění manželů, které předmětem daně nejsou. Na rozdíl od právnické osoby je seznam osvobozených příjmů velmi rozsáhlý. Nalezneme ho zejména v § 4 ZDP a část i v § 6 odst. 9 ZDP. Osvobozené jsou například příjmy z prodeje rodinného domu, pokud v něm poplatník měl 2 roky před prodejem bydliště, nebo ho alespoň 5 let vlastnil²³, příjmy z prodeje motorového vozidla, pokud od nabytí uběhl alespoň 1 rok, příjmy z prodeje hmotného majetku, pokud nebyl vložen 5 let před prodejem do obchodního majetku, příjmy z nemocenského a důchodového pojištění, kde u pravidelného důchodu je osvobozena částka pouze do 36násobku minimální mzdy a spoustu dalších. I osvobozených bezúplatných příjmů je více než u právnické osoby. Osvobozeny jsou příjmy z dědictví či odkazu, dary od rodinných příslušníků v přímé a vedlejší linii, dary od osob, které žijí s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti a od ostatních osob jsou osvobozeny dary do 15 000 Kč za zdaňovací období.

Základ daně vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení. Příjmy dosažené za zdaňovací období se dělí do pěti dílčích základů daně, a to na:

- Příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP),
- Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP),
- Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP),
- Příjmy z nájmu (§ 9 ZDP),

²² VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualizované vydání. Praha: VOX, 2018. *Ekonomie* (1. VOX). ISBN 978-80-87480-63-2.

²³ Vládní návrh ke dni 30. 4. 2020 upravuje v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí prodloužení časového testu pro příjmy z prodeje nemovitých věcí neurčených k vlastnímu bydlení z 5 na 10 let. Tento návrh zatím nebyl schválen Sněmovnou.

- Ostatní příjmy (§ 10 ZDP).

Pro každý dílčí základ daně platí jiná pravidla ohledně uplatňování výdajů a možnosti daňové ztráty. Všechny dílčí základy se pak sečtou do celkového základu daně, přičemž je třeba respektovat pravidlo, že celkový základ daně nesmí být nižší než dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti.

Příjmy ze závislé činnosti bude mít každý, kdo bude zaměstnaný na základě pracovněprávního, služebního nebo obdobného poměru, ten, kdo bude vykonávat práci jako člen družstva, nebo společník s. r. o. a člen orgánu právnické osoby, který za výkon své funkce bude dostávat určitou odměnu. Tento dílčí základ daně se skládá z obdržенých příjmů a pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění placeného zaměstnavatelem. K příjmům nelze uplatnit žádné výdaje. Do této kategorie spadají také příjmy z dohod o provedení práce a z dohod o pracovní činnosti.

V našem případě se s příjmy ze závislé činnosti individuální podnikatel pravděpodobně nesetká, na rozdíl od společníka s. r. o., který si může vyplácet peněžní prostředky na základě smlouvy o výkonu funkce, nebo pokud bude ve své společnosti zaměstnancem.

Převážná část příjmů, které bude individuální podnikatel zdaňovat, bude spadat do dílčího základu daně ze samostatné činnosti. V tomto dílčím základu se zdaňují příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského a jiného podnikání, nezávislého povolání, příjmy z nájmu majetku, který má podnikatel v obchodním majetku a příjmy z užití nebo poskytnutí autorských práv.²⁴ K dosaženým příjmům lze uplatnit výdaje, a to buď skutečné nebo paušální. U skutečných výdajů je poplatník povinen prokazovat jejich výši účetnictvím nebo daňovou evidencí a také musí sledovat, zda jsou všechny vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů, tedy jestli jsou daňově uznatelné. Paušální výdaje se stanoví procentem z příjmů a poplatník je nijak prokazovat nemusí. Pokud budou skutečné výdaje vyšší než příjmy, může se poplatník dostat do ztráty.

S příjmy z kapitálového majetku se individuální podnikatel setká nejčastěji v podobě úroků z podnikatelského účtu, které budou v tomto dílčím základu zdaňovány. Ostatní příjmy tvoří většinou samostatné základy daně a jsou zdaňovány zvláštní sazbou daně tou osobu, která příjem vyplácí. Poplatník tedy dostane již zdaněný příjem, jako například v případě společníka s. r. o., který pokud si bude vyplácet podíly na zisku, tak

²⁴ Ustanovení § 7 odst. 1 a 2 ZDP

daň bude odvedena již jeho společností. V tomto dílčím základu nelze uplatnit žádné výdaje.

Příjmy z nájmu se budou fyzické osoby týkat v případě, kdy bude pronajímat nemovité nebo movité věci, které nejsou vloženy do obchodního majetku. Ovšem u movitých věcí to musí být nájem dlouhodobý, příležitostný je totiž zdaňován jako ostatní příjem. K těmto příjmům lze uplatnit výdaje skutečné nebo paušální. Paušální výdaje se určí jako 30 % z příjmů, ale maximální částka je 600 000 Kč.

Posledním dílčím základem daně jsou ostatní příjmy, kam patří zejména příjmy příležitostné, z prodeje majetku a z veřejných zdrojů. Příležitostné příjmy do 30 000 Kč za zdaňovací období jsou od daně osvobozeny. Příjmy z prodeje se týkají nemovitých věcí, cenných papírů a jiných věcí, které nebyly součástí obchodního majetku. Uplatnit lze výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení příjmu. Může vzniknout i ztráta, která se dá kompenzovat v rámci jednoho druhu příjmu, vcelku však musí být dílčí základ minimálně nulový.

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je kalendářní rok. Teoreticky může nastat situace, kdy fyzická osoba je účetní jednotkou s hospodářským rokem jako účetním obdobím. V tom případě se postupuje podle § 7 odst. 12 ZDP, který říká, že dílčím základem daně je rozdíl mezi příjmy a výdaji za ukončený hospodářský rok.

3.2 Sazba daně a solidární zvýšení daně

Sazba daně z příjmů pro právnické osoby činí 19 % a aplikuje se na upravený základ daně zaokrouhlený na celé tisícičkoruny dolů.

Pro fyzické osoby platí sazba 15 % ze základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky a zaokrouhleného na celé stovky dolů.

Pokud fyzické osoby přesáhnou určitou hranici příjmů, budou podléhat kromě 15% sazby také solidárnímu zvýšení daně, které činí 7 % z rozdílu mezi 48násobkem průměrné mzdy a součtem příjmů ze závislé činnosti podle § 6 ZDP a dílčího základu daně podle § 7 ZDP.

3.3 Výdaje procentem z příjmů

Jak už bylo zmíněno výše, individuální podnikatel má možnost v dílčím základu daně ze samostatné činnosti uplatnit skutečné nebo paušální výdaje. Paušální výdaje jsou upraveny v § 7 odst. 7 ZDP. Stanovují se jako určité procento z příjmů, a to konkrétně 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, 60 % z příjmů ze

živnostenského podnikání, 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti a 30 % z příjmů z nájmu majetku v obchodním majetku. Maximální výše výdajů je omezena tím, že příslušné procento se dá aplikovat maximálně na příjmy ve výši 2 000 000 Kč. Tento limit se však v legislativě často mění, tato výše je aktuální pro zdaňovací období od roku 2019. Pokud poplatník paušální výdaje využije, žádné jiné výdaje, např. odpisy, již v základu daně nemůže uplatnit. Způsob stanovení výdajů se vztahuje na veškeré příjmy v dílčím základu daně, nejde tedy pro různé druhy příjmů využít různé způsoby, i když by příjmy spadaly do rozdílných procentních kategorií.²⁵

3.4 Položky odčitatelné od základu daně

Položkou, kterou lze od základu daně odečíst, a snížit tak následnou daňovou povinnost, je daňová ztráta. Ztráta vzniká u právnických osob v případě, kdy daňově uznatelné náklady převýšily výnosy za zdaňovací období a u fyzických osob ve chvíli, kdy výdaje v dílčím základu daně ze samostatné činnosti nebo z nájmu byly vyšší než příjmy. Poplatník ztrátu uvede v daňovém přiznání a na jeho základě je pak finančním úřadem vyměřena. Ztrátu lze jako nestandardní odpočet uplatnit v pěti následujících obdobích po období, kdy vznikla. Nemusí být uplatněna najednou, lze ji odečítat postupně ve výši, v jaké základ daně dovolí.²⁶

Odpočty od základu daně rozumíme vynaložené výdaje, o které lze vypočtený základ daně snížit. Jsou společné jak pro fyzické, tak pro právnické osoby. Konkrétně se jedná o odpočet na projekty výzkumu a vývoje a odpočet výdajů na podporu odborného vzdělávání, který se dále ještě dělí na odpočet na podporu pořízení majetku a na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta. S jejich uplatněním je spojeno spousta podmínek, jako například, že na projekty výzkumu a vývoje nesmí být poskytnuta žádná podpora z veřejných zdrojů, u vzdělávání se například zkoumá doba využití majetku v rámci výuky.

3.5 Nezdanitelné části základu daně

Nezdanitelné části základu daně, které jsou vyjmenovány v § 15 ZDP, jsou svým smyslem v podstatě stejné jako odpočty, a proto se v praxi i pro ně používá název

²⁵ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualizované vydání. Praha: VOX, 2018. *Ekonomie* (1. VOX). ISBN 978-80-87480-63-2.

²⁶ Ministerstvo financí navrhlo 14. 4. 2020 v rámci Liberačního balíčku II zavedení institutu zpětného působení daňové ztráty, tzv. Loss carryback, díky kterému by mohli podnikatelé uplatnit případnou ztrátu vykázanou v roce 2020 zpětně ve svých základech daně v roce 2019 a 2018 prostřednictvím dodatečného daňového přiznání. Tento návrh zatím nebyl schválen.

odpočet nebo odčitatelná položka. Také se jedná o vynaložené výdaje, které lze od základu daně odečíst. Rozdílem však je, že až na jednu výjimku je může aplikovat pouze fyzická osoba. Pokud by tedy společník s. r. o. chtěl následujících výhod také využít, musí si vyplácet alespoň minimální mzdu nebo odměnu za výkon funkce. V případě, kdy by si vyplácel jen podíly na zisku, které jsou zdaněny zvláštní sazbou daně, by následující odpočty uplatnit nemohl.

Jako první lze uvést bezúplatná plnění poskytnutá právnickým i fyzickým osobám na veřejně prospěšné účely, ať už těm, které mají sídlo nebo bydliště v České republice nebo na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. Poskytnuté plnění může být ve formě peněžní i nepeněžní včetně služeb, kdy nepeněžní plnění se oceňuje podle zákona o oceňování majetku, pokud není známa jeho cena. Poskytovatel je povinen prokázat dokladem nebo smlouvou, komu a k jakému účelu bylo plnění určeno a kdy a v jaké ceně bylo poskytnuto. Hodnotu plnění lze od základu daně odečíst jen v tom zdaňovacím období, ve kterém bylo prokazatelně uskutečněno. Zároveň platí podmínka, že hodnota musí přesáhnout 2 % základu daně nebo činit alespoň 1 000 Kč, avšak je možno odečíst nejvýše 15 % základu daně. Také platí, že poplatník nemusí darovat 1 000 Kč najednou, hledí se na celkem darované částky všem osobám dohromady.²⁷

Zmíněnou výjimkou je, že tento odpočet mohou uplatnit i právnické osoby, jen se nejedná o nezdanitelnou část základu daně, ale úpravu najdeme v § 20 ZDP jako položku snižující základ daně. Pravidla ohledně příjemců plnění a účelů poskytnutí jsou stejná, jediné, co je jiné, jsou limity. U právnických osob musí hodnota každého jednotlivě darovaného bezúplatného plnění činit alespoň 2 000 Kč, takže jednotlivá plnění nelze sčítat. V úhrnu však lze odečíst maximálně 10 % ze základu daně sníženého o odpočty.

Další položkou jsou úroky z úvěrů ze stavebního spoření a z hypotečního úvěru uhrazené ve zdaňovacím období, které poplatník použije na financování vlastních bytových potřeb. Bytovými potřebami se rozumí koupě nebo výstavba rodinného a bytového domu nebo jednotky nebo koupě pozemku. U pozemků je však omezení, že výstavba musí začít do 4 let od okamžiku uzavření úvěrové smlouvy, jinak je poplatník povinen uplatněné úroky za předcházející zdaňovací období znovu zdanit jako ostatní příjmy. Poplatník musí nárok na odpočet prokázat smlouvou o úvěru, kde musí být uveden jako vlastník kupované nemovitosti, výpisem z listu vlastnictví z katastru

²⁷ Pokyn GFŘ D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

nemovitostí, stavebním povolením nebo ohlášením stavby, popř. nájemní smlouvou jednali o jednotku v nájmu.²⁸ Celkem může být základ daně snížen maximálně o 300 tis. Kč a pokud by úvěr netrval po celý rok, lze uplatnit jen tolik dvanáctin z maximální částky, kolik měsíců byly splněny podmínky pro uplatnění.

Dále si může poplatník snížit základ daně o zaplacené příspěvky na penzijní připojištění, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření. Jelikož poplatníkovi přispívá stát, z částek, které si poplatník naspořil, lze odečíst až to, co převyší maximální státní příspěvek ve výši 12 tis. Kč, přičemž maximální výše odpočtu může být 24 tis. Kč.

Stejná maximální částka platí pro odpočet zaplaceného pojistného na soukromé životní pojištění s tím rozdílem, že příspěvky se nemusí snižovat o státní příspěvek. Částky, které osobě může přispívat zaměstnavatel jak na penzijní, tak životní pojištění, uplatnit jako odpočet nelze.

3.6 Slevy na dani

Právnícká osoba může vypočtenou daň snížit pouze o jednu slevu, a to pokud zaměstnává osoby se zdravotním postižením. Výše této slevy je 18 tis. Kč za jednoho takového zaměstnance. Pokud se však jedná o osobu s těžším zdravotním postižením, částka slevy se zvyšuje na 60 tis. Kč. Pro výpočet se uvažuje roční průměrný přepočtený počet zaměstnanců a sleva se tímto průměrem násobí.

Naopak pro fyzickou osobu je počet slev na dani mnohem vyšší. Každý poplatník má nárok na základní slevu ve výši 24 840 Kč, kterou jako jedinou nelze krátit. Tudiž i kdyby podnikal jen 1 měsíc, tuto slevu si může odečíst celou. Mezi další slevy patří sleva na manžela nebo manželku, pokud nemá vlastní příjem více než 68 tis. Kč, sleva na invaliditu, na držitele průkazu ZTP/P, na zaměstnance se zdravotním postižením, na studenta nebo za umístění dítěte.

Poplatník daně z příjmů fyzických osob má nárok také na daňové zvýhodnění na vyživované děti, žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Rozdíl mezi slevou na dani a daňovým zvýhodněním je takový, že sleva může snížit daňovou povinnost maximálně do nuly, zatímco daňové zvýhodnění může nabýt podoby daňového bonusu, kdy stát poplatníkovi vrací peníze zpět.

²⁸ VYCHOPENĚ, Jiří. *Meritum Daň z příjmů 2018*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7598-019-9

Pokud by si tedy společník s. r. o. nevyplácel žádné příjmy kromě podílů na zisku, nemá nárok na žádné slevy na dani ani na daňový bonus, jelikož u příjmů zdaňovaných zvláštní sazbou daně není povinen podávat daňové přiznání a tyto příjmy se nezapočítávají do příjmů, které poplatník musí mít, aby měl nárok na daňový bonus. A proto se společníkovi vyplatí vyplácet si alespoň minimální mzdu hlavně ve chvíli, kdy chce využít daňového zvýhodnění na děti.

3.7 Sociální pojištění

Platbám na sociální pojištění se individuální podnikatel obecně nevyhne, ať už bude fungovat jako fyzická osoba nebo bude mít založené vlastní s. r. o. Pro obě možnosti ale plynou rozdílné povinnosti a zákonné limity minimálních plateb.

Sociálnímu pojištění podléhají příjmy ze zaměstnání, které odpovídají příjmům ze závislé činnosti a příjmy ze samostatné výdělečné činnosti, které se odvozují od dílčího základu daně ze samostatné činnosti. Zaměstnanci a osoby s příjmy ze závislé činnosti budou podléhat jak platbám na veřejné zdravotní pojištění, tak platbám na sociální zabezpečení, které se skládá z důchodového pojištění, nemocenského pojištění a příspěvku na státní politiku nezaměstnanosti. Individuální podnikatelé, podle zákona o veřejném zdravotním pojištění a zákona o důchodovém pojištění osoby samostatně výdělečně činné, budou povinni pouze k platbám na veřejné zdravotní pojištění, nemocenské si mohou platit dobrovolně a u důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v závislosti na tom, jestli vykonávají samostatnou činnost jako hlavní nebo vedlejší, budou k platbám buď povinni, nebo od nich osvobozeni.

Pokud tedy bude podnikatel zaměstnaný ve své společnosti s ručením omezeným, bude z jeho mzdy strháváno pojištění na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení ve výši 11 % z hrubé mzdy. Další 33,8 % bude povinna na své vlastní náklady odvést za zaměstnance jeho společnost. Stejný postup platí, pokud se podnikatel bude odměňovat prostřednictvím odměny za výkon funkce jednatele nebo za práci člena s. r. o. Výhodou pro společnost je, že náklad na sociální pojištění placené za zaměstnance je posuzován jako daňově účinný.

Jediné, co si musí podnikatel v pozici zaměstnance hlídat, je, aby splnil minimální vyměřovací základ pro veřejné zdravotní pojištění, který měsíčně odpovídá minimální mzdě. A aby nepřesáhl maximální vyměřovací základ u sociálního zabezpečení, který se ročně rovná 48násobku průměrné mzdy.

Co se týká vyplácených podílů na zisku, ty nejsou předmětem sociálního pojistného a žádné platby se k nim vztahovat nebudou. I když se může zdát, že v takovém případě se příjemce vyhne jakýmkoli příspěvkům na sociální pojistné, není tomu tak. „Pojištěnci veřejného zdravotního pojištění, kteří nemají zdanitelné příjmy a ani za ně neplatí pojistné stát, se označují jako tzv. osoby bez zdanitelných příjmů a plátcí pojistného jsou, i když v omezeném rozsahu.“²⁹ A tedy ve chvíli, kdy fyzická osoba nebude mít žádný jiný příjem než podíly na zisku, bude povinna platit si za sebe pojistné na veřejné zdravotní pojištění v minimální měsíční výši 13,5 % z minimální mzdy. Od plateb na sociální zabezpečení bude osvobozena, ale nebude mít nárok na žádné dávky a podpory.

Individuální podnikatel bude z dílčího základu daně ze samostatné činnosti odvozovat vyměřovací základ pro platby na sociální pojistné, a to tak, že dílčí základ daně, resp. rozdíl příjmů a výdajů vynásobí 50 %. Na veřejné zdravotní pojištění pak bude odvádět 13,5 % z vyměřovacího základu. Vzhledem k tomu, že platby na nemocenské pojištění jsou u OSVČ dobrovolné, nemusí se s nimi podnikatel zatěžovat, ovšem musí počítat s tím, že nebude mít nárok např. na nemocenskou, podporu při ošetřování člena rodiny nebo na peněžitou pomoc v mateřství. Na důchodové pojištění se odvádí 29,2 % z vyměřovacího základu a k platbám bude povinen každý, kdo samostatnou činnost bude vykonávat jako hlavní. U vedlejší činnosti se pro povinnou účast testuje, zda rozdíl mezi příjmy a výdaji dosažený za zdaňovací období je alespoň roven nebo přesáhne 2,4násobek průměrné mzdy. Při nepřekročení limitu je poplatník od účasti osvobozen. Vedlejší činnost vzniká například tehdy, pokud je podnikatel současně zaměstnancem, pobírá starobní důchod, nebo je studentem.

I OSVČ si musí hlídat minimální vyměřovací základy. U veřejného zdravotního pojištění je to polovina průměrné mzdy měsíčně, u sociálního zabezpečení v případě hlavní činnosti čtvrtina průměrné mzdy měsíčně, u vedlejší činnosti desetina průměrné mzdy měsíčně. Maximální vyměřovací základ u důchodového pojištění se rovná stejně jako u zaměstnanců 48násobku průměrné mzdy.

²⁹ VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 2.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-926-8.

4 Praktická část

Cílem praktické části je vypočtení a srovnání efektivní daňové sazby za různých podmínek při různé výši zisku. Srovnáváno je podnikání fyzické osoby dle živnostenského zákona a podnikání právnické osoby – společnosti s ručením omezeným, kde si její společník vyplácí veškerý zisk společnosti prostřednictvím podílů na zisku. Ve výpočtu je zohledněna také povinnost plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení a bude tak procentuálně vypočteno celkové odvodové zatížení.³⁰

U individuálního podnikatele záleží výsledné daňové zatížení na tom, zda budou použity paušální nebo skutečně vynaložené výdaje. Velkou roli bude také hrát výše základu daně, kdy při vyšších částkách se daňové zatížení bude zvyšovat kvůli existenci solidárního zvýšení daně. Naopak limit maximálního vyměřovacího základu na sociální zabezpečení způsobí, že od určité výše se již odvodové zatížení z tohoto důvodu zvyšovat nebude. Podnikání společnosti s ručením omezeným bude nevýhodné v případě, kdy společnost bude mít malé náklady a nebude je moci fiktivně zvýšit pomocí paušálních výdajů, jako může fyzická osoba. Naopak výhodnější bude pro společníka s.r.o. fakt, že jako osoba bez zdanitelných příjmů nebude povinen k platbám pojistného na sociální zabezpečení. Výhodou pro individuálního podnikatele oproti společníkovi v s.r.o. bude, že si výslednou daň vždy bude moci snížit minimálně o základní slevu na poplatníka.

Dalším předpokladem pro následující výpočty je, že živnost fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona není řemeslná, a spadá tedy do kategorie 60% paušálních výdajů. Poplatník využívá paušální výdaje v maximální výši vždy tak, aby celkový základ daně byl co nejnižší. Dále je stanoveno, že živnost je provozována jako hlavní činnost a že fyzická osoba není dobrovolně účastna nemocenského pojištění.

Efektivní sazba daně je počítána jako vypočtená daň vůči základu daně. Celkové odvodové zatížení je počítáno jako daň plus sociální pojistné lomeno základ daně. Když poplatník využívá paušální výdaje, je efektivní daňová sazba počítána vůči zisku, tedy rozdílu mezi příjmy a skutečnými výdaji, a ne vůči základu daně.

Pro účely následujících příkladů platí pro zjednodušení předpoklad, že výnosy se rovnají příjmům a náklady výdajům.

³⁰ VANČUROVÁ, Alena a Hana ZÍDKOVÁ. *Daně v podnikání*. Praha: VOX, 2019. ISBN 978-80-87480-71-7.

4.1 Varianta č. 1

V první variantě podnikatel dosáhl obratu 2 mil. Kč, ke kterému vynaložil náklady v hodnotě 1 mil. Kč. Základy daně ovšem nebudou stejné, jelikož individuální podnikatel uplatní paušální výdaje v maximální výši 1,2 mil. Kč, čímž svůj základ daně sníží na 800 tis. Kč a na rozdíl od společníka v s. r. o. odečte od vypočtené daně základní slevu na poplatníka. Daňové zatížení individuálního podnikatele tvoří 9,5 % ze zisku. Po připočtení povinných plateb na sociální pojistné bude celkové odvodové zatížení tvořit 26,6 % ze zisku. Společník v s. r. o. nejdříve zdaní zisk daní z příjmů právnických osob a poté při vyplácení podílu na zisku ještě aplikuje srážkovou daň. Daňové zatížení činí 31,15 % ze základu daně. Nezávislé na výši podílu na zisku bude pojistné, které celkové odvodové zatížení zvýší na 33,5 % ze základu daně.

Obrázek 1 - Varianta č. 1

INDIVIDUÁLNÍ PODNIKATEL		SPOLEČNÍK V S. R. O.	
příjmy ze samostatné činnosti	2 000 000	výnosy	2 000 000
výdaje skutečné	1 000 000	náklady	1 000 000
výdaje paušální	1 200 000		
základ daně	800 000	základ daně	1 000 000
základ daně zaokrouhlený	800 000	sazba daně	19%
sazba daně	15%	daň	190 000
daň	120 000	sleva na dani	
solidární zvýšení daně	0,00	daň po slevě	190 000
daň vč. solidárního zvýšení	120 000	výsledek hospodaření po zdanění	810 000
sleva na poplatníka	24 840	srážková daň	15%
další slevy		srážková daň	121 500
daň po slevě	95 160	čistý podíl na zisku	688 500
vyměřovací základ zdravotní pojištění	400 000	minimální mzda	14 600
minimální vyměřovací základ	209 010	sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%
sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%	pojistné na zdravotní pojištění OBZP	23 652
pojistné na zdravotní pojištění	54 000	efektivní sazba daně	31,15%
vyměřovací základ sociální zabezpečení	400 000	celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	33,52%
minimální vyměřovací základ	104 508	čistý příjem po zdanění	688 500
sazba sociálního zabezpečení	29,2%	čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	664 848
pojistné na sociální zabezpečení	116 800		
maximální vyměřovací základ	1 672 080		
efektivní sazba daně	9,52%		
celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	26,60%		
čistý příjem po zdanění	904 840		
čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	734 040		

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Varianta č. 2

Daňové zatížení společníka s. r. o. zůstane ve všech případech konstantní, jelikož nedochází k žádné změně v metodě výpočtu ať už je výše příjmů jakákoliv. Naopak celkové odvodové zatížení se bude s rostoucí výší základu daně mírně snižovat až do chvíle, než bude poplatník povinen platit také solidární zvýšení daně, což zobrazuje varianta č. 3. U individuálního podnikatele je efektivní daňová sazba ovlivněna tím, o kolik uplatněné paušální výdaje převyšují skutečně vynaložené. Čím vyšší je tento rozdíl, tím nižší je efektivní daňová sazba. Při srovnání první a druhé varianty je viditelné, že daň a odvody sociálního pojistného jsou ve stejné výši, ale celkové odvodové zatížení je u druhé varianty nižší. Důvodem je, že v druhém případě je dosažen vyšší zisk než v prvním.

Obrázek 2 - Varianta č. 2

INDIVIDUÁLNÍ PODNIKATEL		SPOLEČNÍK V S. R. O.	
příjmy ze samostatné činnosti	2 000 000	výnosy	2 000 000
výdaje skutečné	500 000	náklady	500 000
výdaje paušální	1 200 000		
základ daně	800 000	základ daně	1 500 000
základ daně zaokrouhlený	800 000	sazba daně	19%
sazba daně	15%	daň	285 000
daň	120 000	sleva na dani	
solidární zvýšení daně	0,00	daň po slevě	285 000
daň vč. solidárního zvýšení	120 000	výsledek hospodaření po zdanění	1 215 000
sleva na poplatníka	24 840	srážková daň	15%
další slevy		srážková daň	182 250
daň po slevě	95 160	čistý podíl na zisku	1 032 750
vyměřovací základ zdravotní pojištění	400 000	minimální mzda	14 600
minimální vyměřovací základ	209 010	sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%
sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%	pojistné na zdravotní pojištění OBZP	23 652
pojistné na zdravotní pojištění	54 000		
vyměřovací základ sociální zabezpečení	400 000	efektivní sazba daně	31,15%
minimální vyměřovací základ	104 508	celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	32,73%
sazba sociálního zabezpečení	29,2%		
pojistné na sociální zabezpečení	116 800	čistý příjem po zdanění	1 032 750
maximální vyměřovací základ	1 672 080	čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	1 009 098
efektivní sazba daně	6,34%		
celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	17,73%		
čistý příjem po zdanění	1 404 840		
čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	1 234 040		

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Varianta č. 3

V následující situaci je patrné, že celkové odvodové zatížení je u živnostníka jen o něco málo nižší než u společníka s. r. o., na rozdíl od předchozích případů, kde byl rozdíl zásadní. Zvýšení sazby odvodového zatížení individuálního podnikatele je způsobeno skutečností, že od chvíle, kdy základ daně převyší částku 1 672 080 Kč se k základní sazbě daně přičítá také solidární zvýšení daně. Dalším důvodem je, že kvůli maximální výši paušálních výdajů 1,2 mil. Kč je jejich využití stále výhodné, ale ne tolik jako v předchozím případě. Pokud by nebyla odečtena základní sleva na poplatníka, byla by tato varianta dokonce výhodnější pro společníka s. r. o.

Obrázek 3 - Varianta č. 3

INDIVIDUÁLNÍ PODNIKATEL		SPOLEČNÍK V S. R. O.	
příjmy ze samostatné činnosti	3 000 000	výnosy	3 000 000
výdaje skutečné	1 000 000	náklady	1 000 000
výdaje paušální	1 200 000		
základ daně	1 800 000	základ daně	2 000 000
základ daně zaokrouhlený	1 800 000	sazba daně	19%
sazba daně	15%	daň	380 000
daň	270 000	sleva na dani	
solidární zvýšení daně	8 954,40	daň po slevě	380 000
daň vč. solidárního zvýšení	278 955	výsledek hospodaření po zdanění	1 620 000
sleva na poplatníka	24 840	srážková daň	15%
další slevy		srážková daň	243 000
daň po slevě	254 115	čistý podíl na zisku	1 377 000
vyměřovací základ zdravotní pojištění	900 000	minimální mzda	14 600
minimální vyměřovací základ	209 010	sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%
sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%	pojistné na zdravotní pojištění OBZP	23 652
pojistné na zdravotní pojištění	121 500		
vyměřovací základ sociální zabezpečení	900 000	efektivní sazba daně	31,15%
minimální vyměřovací základ	104 508	celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	32,33%
sazba sociálního zabezpečení	29,2%		
pojistné na sociální zabezpečení	262 800	čistý příjem po zdanění	1 377 000
maximální vyměřovací základ	1 672 080	čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	1 353 348
efektivní sazba daně	12,71%		
celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	31,92%		
čistý příjem po zdanění	1 745 885		
čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	1 361 585		

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 Varianta č. 4

Následující varianta není pro individuálního podnikatele výhodná, ovšem lze na ní dobře vidět, jak se celkové odvodové zatížení postupně zvyšuje až do chvíle, než je dosaženo maximálního vyměřovacího základu pojistného na sociální zabezpečení. Maximální možné odvodové zatížení, kterého lze dosáhnout by bylo 39,11 % a to při základu daně 5 344 160 Kč, kdy by vyměřovací základ byl roven maximálnímu vyměřovacímu základu. Dále už bude odvodové zatížení se zvyšujícím se základem daně pouze klesat.

Obrázek 4 - Varianta č. 4

INDIVIDUÁLNÍ PODNIKATEL		SPOLEČNÍK V S. R. O.	
příjmy ze samostatné činnosti	5 344 160	výnosy	5 344 160
výdaje skutečné	2 000 000	náklady	2 000 000
výdaje paušální	1 200 000		
základ daně	3 344 160	základ daně	3 344 160
základ daně zaokrouhlený	3 344 100	základ daně zaokrouhlený	3 344 000
sazba daně	15%	sazba daně	19%
daň	501 615	daň	635 360
solidární zvýšení daně	117 045,60	sleva na dani	
daň vč. solidárního zvýšení	618 661	daň po slevě	635 360
sleva na poplatníka	24 840	výsledek hospodaření po zdanění	2 708 800
další slevy		srážková daň	15%
daň po slevě	593 821	srážková daň	406 320
vyměřovací základ zdravotní pojištění	1 672 080	čistý podíl na zisku	2 302 480
minimální vyměřovací základ	209 010	minimální mzda	14 600
sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%	sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%
pojistné na zdravotní pojištění	225 731	pojistné na zdravotní pojištění OBZP	23 652
vyměřovací základ sociální zabezpečení	1 672 080	efektivní sazba daně	31,15%
minimální vyměřovací základ	104 508	celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	31,86%
sazba sociálního zabezpečení	29,2%	čistý příjem po zdanění	2 302 480
pojistné na sociální zabezpečení	488 248	čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	2 278 828
maximální vyměřovací základ	1 672 080		
efektivní sazba daně	17,76%		
celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	39,11%		
čistý příjem po zdanění	2 750 339		
čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	2 036 360		

Zdroj: vlastní zpracování

4.5 Varianta č. 5

Pokud nebudeme uvažovat výhodu, která individuálnímu podnikateli plyne z využití paušálních výdajů a zaměříme se jen na situaci, kdy příjmy, výdaje i základ daně obou osob jsou stejné, dá se říci, že při nižších základech daně je výhodnější podnikání pro živnostníka, zatímco při vyšších základech daně přechází výhodnost na stranu společníka s. r. o. Hranice zlomu, při které ke změně výhodnosti dochází, nastává při výši základu daně 932 tis. Kč. Při takové výši se procenta celkového odvodového zatížení rovnají, za předpokladu, že ani jedna strana nemá kromě základní slevy na poplatníka u individuálního podnikatele žádná další zvýhodnění v podobě slev na dani nebo odpočtů od základu daně. Při překročení této výše „zisku“ je pak výhodnější podnikání prostřednictvím společnosti s ručením omezeným.

Obrázek 5 - Varianta č. 5

INDIVIDUÁLNÍ PODNIKATEL		SPOLEČNÍK V S. R. O.	
příjmy ze samostatné činnosti	2 132 100	výnosy	2 132 100
výdaje skutečné	1 200 000	náklady	1 200 000
výdaje paušální	1 200 000		
základ daně	932 100	základ daně	932 100
základ daně zaokrouhlený	932 100	základ daně zaokrouhlený	932 000
sazba daně	15%	sazba daně	19%
daň	139 815	daň	177 080
solidární zvýšení daně	0,00	sleva na dani	
		daň po slevě	177 080
daň vč. solidárního zvýšení	139 815	výsledek hospodaření po zdanění	755 020
sleva na poplatníka	24 840	srážková daň	15%
další slevy		srážková daň	113 253
daň po slevě	114 975	čistý podíl na zisku	641 767
vyměřovací základ zdravotní pojištění	466 050	minimální mzda	14 600
minimální vyměřovací základ	209 010	sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%
sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%	pojistné na zdravotní pojištění OBZP	23 652
pojistné na zdravotní pojištění	62 917		
vyměřovací základ sociální zabezpečení	466 050	efektivní sazba daně	31,15%
minimální vyměřovací základ	104 508	celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	33,69%
sazba sociálního zabezpečení	29,2%		
pojistné na sociální zabezpečení	136 087	čistý příjem po zdanění	641 767
maximální vyměřovací základ	1 672 080	čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	618 115
efektivní sazba daně	12,34%		
celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	33,69%		
čistý příjem po zdanění	817 125		
čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	618 121		

Zdroj: vlastní zpracování

4.6 Varianta č. 6

Pokud se podnikateli nedaří a na konci zdaňovacího období vykazuje ztrátu, efektivní sazba daně je nulová. Navíc si ztrátu může uplatnit v následujících obdobích jako položku odčitatelnou od základu daně. Neodpadá ovšem povinnost plateb sociálního pojistného alespoň z minimálního vyměřovacího základu. V takovém případě bude znevýhodněn živnostník, který bude muset zaplatit více.

Obrázek 6 - Varianta č. 6

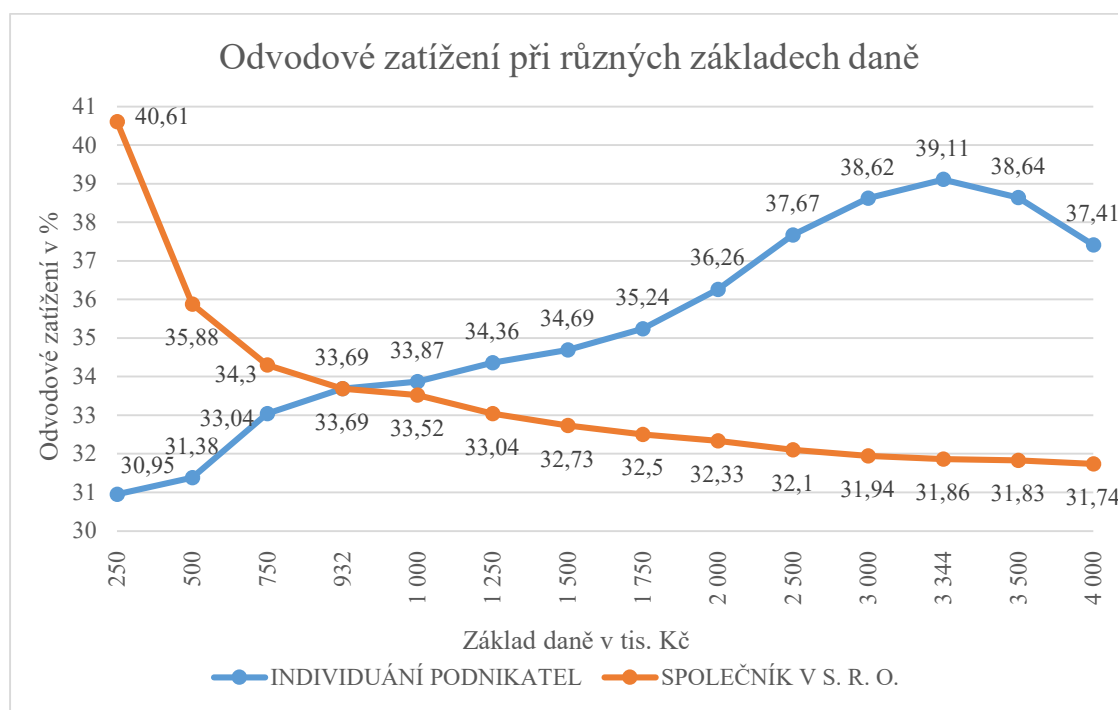
INDIVIDUÁLNÍ PODNIKATEL		SPOLEČNÍK V S. R. O.	
příjmy ze samostatné činnosti	1 000 000	výnosy	1 000 000
výdaje skutečné	1 500 000	náklady	1 500 000
výdaje paušální	600 000		
základ daně	-500 000	základ daně	-500 000
základ daně zaokrouhlený	-500 000	sazba daně	19%
sazba daně	15%	daň	0
daň	0	sleva na dani	
solidární zvýšení daně	0,00	daňová ztráta	-500 000
daň vč. solidárního zvýšení	0	výsledek hospodaření po zdanění	0
sleva na poplatníka	24 840	srážková daň	15%
další slevy		srážková daň	0
daň po slevě	0	čistý podíl na zisku	0
vyměřovací základ zdravotního pojištění	0	minimální mzda	14 600
minimální vyměřovací základ	209 010	sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%
sazba veřejného zdravotního pojištění	13,5%	pojistné na zdravotní pojištění OBZP	23 652
pojistné na zdravotní pojištění	28 217		
vyměřovací základ sociálního zabezpečení	0	efektivní sazba daně	-
minimální vyměřovací základ	104 508	celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	-
sazba sociálního zabezpečení	29,2%		
pojistné na sociální zabezpečení	30 517	čistý příjem po zdanění	0
maximální vyměřovací základ	1 672 080	čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	-23 652
efektivní sazba daně	-		
celkové odvodové zatížení (daň + soc. poj.)	-		
čistý příjem po zdanění	0		
čistý příjem po zdanění a sociálním poj.	-58 734		

Zdroj: vlastní zpracování

4.7 Grafické znázornění

Následující graf zobrazuje odvodové zatížení při různých základech daně za předpokladu, že individuální podnikatel uplatňuje skutečně vynaložené výdaje. Nelze aplikovat na situaci, kdy paušální výdaje převyšují skutečné, protože základ daně se v takovém případě nerovná zisku a efektivní daňová sazba je jiná. V grafu jsou názorně uvedeny výsledky výpočtů získané z výše uvedených variant, které by se daly shrnout takto: Při nízkých základech daně je podnikání výhodné z daňového hlediska více pro živnostníka a naopak při vyšších základech daně se vyplatí více společníkovi v s. r. o. Základ daně, při kterém je zdanění výhodné pro oba stejně, se pohybuje zhruba ve výši 932 tis. Kč.

Obrázek 7 - Odvodové zatížení při různých základech daně

Zdroj: vlastní zpracování

Závěr

Cílem této práce bylo porovnat výhodnost podnikání fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na jedné straně a společnosti s ručením omezeným na straně druhé ze tří hledisek.

Z právního hlediska je zahájení podnikání jednodušší a méně nákladnější pro individuálního podnikatele, jelikož na rozdíl od společníka s. r. o. nemusí vynakládat peněžní prostředky na nezbytné právní poradenství a notářské ověření spojené se zakladatelským právním jednáním a také poplatek za zahájení živnosti je podstatně nižší než poplatek za založení s. r. o. Nevýhoda živnostenského podnikání spočívá v neomezené odpovědnosti za dluhy, kde případný podnikatelský neúspěch může ovlivnit celou rodinu. Opakem je ručení u společníka s. r. o., kdy pokud budou splaceny veškeré vklady, neručí za dluhy společnosti vůbec a pokud společník v pozici jednatele bude jednat v souladu s péčí řádného hospodáře, neměly by se dluhy společnosti dotknout jeho osobního majetku.

Z účetního pohledu je pro podnikatele zásadní volba jedné z forem zaznamenávání hospodářských transakcí. Výhodou pro individuálního podnikatele je, že má na výběr mezi třemi možnostmi, kde z každé plynou jiné způsoby evidence, vykazování a povinnost řídit se rozdílnými pravidly, které vedou k diferencím v řešení určitých účetních transakcí. Také náročnost vedení evidencí se bude lišit, a proto je nutno počítat s případnými náklady na zpracování třetí stranou. Individuální podnikatel, který bude účetní jednotkou narazí na několik zvláštností, jako je například účet individuálního podnikatele, který bude používán převážně pro výběry peněz z podnikání pro osobní spotřebu. Naopak s. r. o. má postup jasný, vždy bude účetní jednotkou respektující pravidla zákona o účetnictví. Společník s. r. o. si musí uvědomit, že zisk vygenerovaný jeho společností nepatří jemu jako fyzické osobě, a že pro získání peněz pro osobní spotřebu musí využít buď podílů na zisku nebo odměny za výkon funkce, což je náročnější a kvůli zdanění a odvodům sociálního pojistného i méně výhodné, než postup u individuálního podnikatele.

Zásadní rozdíl mezi oběma formami podnikání nastává každoročně v čase pro podání daňového přiznání. Obecně v tomto ohledu nelze stanovit pro koho je podnikání výhodnější a kdo na dani zaplatí méně. Záleží totiž na několika faktorech, jako například využití paušálních výdajů, výše základu daně, solidární zvýšení daně, odčitatelné položky nebo slevy na dani. Individuální podnikatel bude podléhat dani z příjmů

fyzických osob, kde výhodou je, že bude moci uplatnit větší počet nezdaniitelných částí základu daně a slev na dani, včetně daňového zvýhodnění. Naopak s. r. o. bude podléhat dani z příjmů právnických osob a její společník v případě, kdy si bude vyplácet pouze podíly na zisku, které jsou zdaněné srážkovou daní, nebude podávat daňové přiznání a tím pádem nebude moci čerpat žádné slevy nebo jiné zvýhodnění. A proto se společníkovi, který ví, že bude chtít určité nezdaniitelné části základu daně, slevy nebo daňové zvýhodnění uplatnit, vyplatí pobírat alespoň nějakou odměnu za výkon funkce nebo minimální mzdu.

Za určitých zjednodušujících předpokladů lze alespoň přibližně stanovit, pro koho bude při různých základech daně podnikání výhodnější. Srovnáváno je podnikání podle živnostenského zákona jako hlavní činnost a podíly na zisku z s. r. o. V praktické části tak byly vypočteny efektivní sazby daně a celkové odvodové zatížení, které zahrnuje také odvody sociálního pojistného. Lze tedy říci, že podnikání je výhodnější více pro individuálního podnikatele v případě, kdy uplatňuje paušální výdaje, kterými si sníží příjmy často více, než kdyby uplatnil výdaje skutečné. Pokud tuto výhodu z paušálních výdajů nemá, tak až do základu daně ve výši zhruba 932 tis. Kč získá po zdanění více peněžních prostředků individuální podnikatel. Po překročení této hranice je zdanění menší pro společníka s. r. o.

Závěrem je třeba říci, že bez bližších informací neexistuje jednoznačná odpověď na otázku, pro koho je podnikání výhodnější, jelikož vždy záleží na konkrétním podnikatelském plánu, velikosti podniku, dosaženém obratu a dalších kritériích.

Seznam použité literatury a pramenů

Knižní zdroje:

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Základy účetnictví*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-892-6.

JANHUBA, Miloslav, Marie **MÍKOVÁ**, Jaroslava **ROUBÍČKOVÁ** a Vladimír **ZELENKA**. *Finanční účetnictví: obecné otázky*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-614-2.

SKÁLOVÁ, Jana. *Daně v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-832-2.

ŠVARC, Zbyněk. a kol. *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 510 s. ISBN 978-80-7380-504-3.

VANČUROVÁ, Alena, Lenka **LÁCHOVÁ**. *Daňový systém ČR 2018*. Praha: 1. VOX a.s., 2018. ISBN 978-80-87480-63-2.

VANČUROVÁ, Alena, Hana **ZÍDKOVÁ**. *Daně v podnikání*. Praha: VOX a.s., 2019. ISBN 978-80-87480-71-7.

VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 2.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-926-8.

VYCHOPEŇ, Jiří. *Meritum Daň z příjmů 2018*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-019-9.

Elektronické zdroje:

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. MF. Ministerstvo financí [online] 2018. [cit. 5. 2. 2020]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatele-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a/2018/ceske-ucetni-standardy-pro-ucetni-jednot-30742>

Doleček, Marek. 2019. Obchodní korporace – založení a vznik. BusinessInfo.cz. [online] 2019. [vid. 25. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/obchodni-korporace-zalozeni-a-vznik-ppbi/>.

Jednotný registrační formulář. MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online] 2020. [cit. 29. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/crm-jednotny-registracni-formular/jednotny-registracni-formular---234081/>

Pokyn GFŘ D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. GFŘ. Finanční správa [online] 2015. [vid. 01. 04 2020]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/Pokyn_GFŘ_D-22.pdf

Žurovec, Michal. 2020. Úlevy v daňové oblasti se rozšíří. Ministerstvo financí České republiky [online] 2020. [vid. 11. 05. 2020]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ulevy-v-danove-oblasti-se-rozsiri-37943>

Právní předpisy:

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., Živnostenský zákon ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Varianta č. 1	37
Obrázek 2 - Varianta č. 2	38
Obrázek 3 - Varianta č. 3	39
Obrázek 4 - Varianta č. 4	40
Obrázek 5 - Varianta č. 5	41
Obrázek 6 - Varianta č. 6	42
Obrázek 7 - Odvodové zatížení při různých základech daně	43